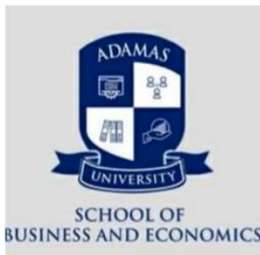

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС – АДМІНІСТРУВАННЯ**

Співорганізатори конференції:

**ADAMAS UNIVERSITY
(Kolkata, India)
SCHOOL OF
BUSINESS AND
ECONOMICS**

**ROYAL MELBOURNE
INSTITUTE OF
TECHNOLOGY (RMIT
University)
(Melbourne, Australia)**

**UNIVERSITY OF
NATIONAL AND
WORLD ECONOMY
(Sofia, Bulgaria)**

**Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції**

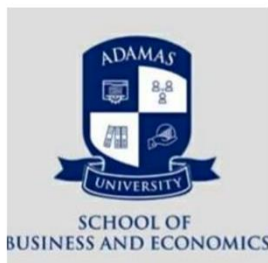
**«РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ:
НАУКОВІ ТЕЧІЇ ТА РІШЕННЯ»**

16 листопада 2023 року, м. Київ, Україна

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL AVIATION UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS ADMINISTRATION**

Co-organizers of the conference:

**ADAMAS UNIVERSITY
(Kolkata, India)
SCHOOL OF
BUSINESS AND
ECONOMICS**

**ROYAL MELBOURNE
INSTITUTE OF
TECHNOLOGY (RMIT
University)
(Melbourne, Australia)**

**UNIVERSITY OF
NATIONAL AND
WORLD ECONOMY
(Sofia, Bulgaria)**

**Abstracts of
IV International scientific-practical conference**

**«ECONOMIC AND BUSINESS ADMINISTRATION
DEVELOPMENT: SCIENTIFIC CURRENCIES AND SOLUTIONS»**

November 16, 2023, Kyiv, Ukraine

УДК: 330:656.7 (043)

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення». 16 листопада 2023 р. К.: НАУ, 2023. 594 с.

Матеріали науково-практичної конференції містять короткий зміст доповідей науково-дослідних робіт теоретичного, методологічного та прикладного характеру щодо розвитку економічного та бізнесового середовища.

Розраховані на широке коло фахівців, студентів, аспірантів та викладачів.

Головний редактор:

Світлана Петровська, к.е.н., доцент, в.о. декана факультету економіки на бізнес-адміністрування;

Заступник головного редактора:

Ольга Вовк, д.е.н., доцент, заступник декана факультету економіки на бізнес-адміністрування;

Члени редакційної колегії:

Олена Ареф'єва, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету;

Наталія Касьянова, д.е.н., професор, завідувач кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки, Національного авіаційного університету;

Оксана Чумак, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій Національного авіаційного університету;

Тетяна Князєва, д.е.н., професор, завідувач кафедри маркетингу Національного авіаційного університету;

Тетяна Косова, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Національного авіаційного університету;

Ганна Тельнова, д.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Національного авіаційного університету;

Заріна Побережна, д.е.н., доцент, професор кафедри економіки та бізнес-технологій Національного авіаційного університету;

Вікторія Хороших, к.держ.упр., доцент, доцент кафедри маркетингу Національного авіаційного університету;

Олена Рибак, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету економіки та бізнес-адміністрування Національного авіаційного університету (протокол № 11 від 14 грудня 2023 року).

Матеріали публікуються у авторській редакції, мовою оригіналу. Автори несуть відповідальність за зміст і достовірність поданих матеріалів.

©Національний авіаційний університет, 2023

Підвищення ефективності монетарного трансмісійного механізму за рахунок процентного каналу потребує зниження реальної вартості банківських кредитів для суб'єктів господарювання реального сектора економіки. Можливості вирішення зазначеної задачі адміністративними методами є обмеженими, оскільки взаємодія банківських установ та їх клієнтів ґрунтується на ринкових засадах, інфляційних та ділових очікуваннях, оцінці кредитоспроможності тощо. Зниженню реальних процентних кредитних ставок сприятиме: формування інвестиційного клімату в державі, розвиток конкурентного середовища на ринку фінансових послуг, вдосконалення законодавства щодо захисту прав їх споживачів, подолання корупції та удосконалення судової практики в сфері фінансово-кредитних взаємовідносин.

Таким чином, зроблено такі висновки:

1. Метою процентної політики НБУ є досягнення балансу між рівнями інфляції, офіційної облікової ставки, економічного зростання та виконанням індикаторів грошово-кредитної безпеки країни. У статті проаналізовано динаміку зміни офіційної облікової ставки, ставок за кредитами і депозитами «овернайт» НБУ протягом 2006-2023 років. Показано їх односпрямований рух із можливістю незначного відставання в часових лагах.

2. Проведено порівняння середньорічних значень облікової ставки НБУ з рівнем інфляції та курсом національної грошової одиниці протягом 2006-2023 років. Установлено більш тісний кореляційно-регресійний зв'язок облікової ставки та курсу порівняно з інфляцією. Показано, що у 7 років із 17 (43,75% всіх спостережень) облікова ставка має від'ємний рівень відносно інфляції. Негативні наслідки зазначеної ситуації пов'язані з формуванням помилкових грошово-кредитних імпульсів на ринку фінансових послуг, деформованих очікувань щодо вартості реальних процентних ставок за кредитами та цінними паперами.

3. Проведено періодизацію процентної політики НБУ з виділенням дев'яти етапів за такими ознаками: тенденція зміни облікової ставки НБУ (скорочення, зростання), рівень інфляції (низький, середній, високий), зміна курсу гривні (відсутня, середня, значна), відхилення інфляції від облікової ставки (додатне, від'ємне). Виконано характеристику експансивних, рестрикційних, кризових етапів грошово-кредитної політики НБУ.

4. Для посилення дієвості процентного каналу трансмісійного механізму пропонується в рамках інфляційного таргетування: забезпечити більш тісний зв'язок рівня облікової ставки зі зміною поточної і прогнозованої інфляції в частині вектору змін і додатного рівня для формування у суб'єктів ринку фінансових послуг правильних орієнтирів на довгостроковий тренд зміни вартості кредитів, депозитів, капіталу.

Список літератури:

1. Процентні ставки за активними і пасивними операціями Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/files/PInterestRates.xls>

**Тонський М.Г.,
Мізіна О.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Анотація. Сучасний комерційний банк є основною складовою банківської системи в країні, а їх вплив на ринкову економіку має виключне значення завдяки економічним зв'язкам зі всіма секторами економіки. Їх конкурентоспроможність визначає можливості переносити тиск з боку різних гравців ринку та протистояти ризикам, особливо в умовах ведення бойових дій в країні. На даний момент немає єдиної методики оцінювання конкурентоспроможності банківських установ та однією з причин цьому є велика кількість різних і унікальних банківських продуктів та послуг. Як наслідок, потрібним виявляється розгляд особливостей оцінки конкурентоспроможності банківських установ та методів такої оцінки.

Ключові слова: конкурентоспроможність, банківські установи, методи, комплексна оцінка, нормативні показники.

Основна частина. Поняття «конкурентоспроможність» стосується широкого кола різноманітних об'єктів – від товарів (послуг) до галузей та країн. Відповідно, його визначення буде змінюватися залежно від об'єкта застосування, але залишається дещо загальне – здатність об'єкта досліджень ефективно здійснювати свої зобов'язання в ринкових відносинах.

Найбільш досліджуваною з категорій виявляється категорія «конкурентоспроможність фірми». За М. Портером вона визначається порівняльними перевагами, які фірма має відносно інших фірм, або хоча би її здатністю перебувати на одному рівні з подібними конкуруючими суб'єктами ринку [1, с. 76]. Враховуючи різноманітність функціональних сфер діяльності (фінанси, виробництво, кадрова складова та ін.), в яких можуть бути сформовані такі переваги, слід визнати необхідною оцінку цих різноманітних сфер та оцінку впливу на них зовнішнього середовища. Очевидно, що не доречно зводити конкурентоспроможність будь-якої фірми (установи) до оцінювання лише фінансової складової, ефективного використання власних та позикових ресурсів в умовах вільного ринку, отримання певного прибутку (що простежується в ряді публікацій [2, 3]), тому що це значно скорочує перелік практичного інструментарію управління конкурентоспроможністю. Як багаторівнева та комплексна характеристика, конкурентоспроможність фірми (установи) повинна включати оцінку широкого кола складових діяльності (ресурсний та виробничий потенціал, фінансові результати та інше) з точки зору адаптаційних здібностей до змін зовнішнього середовища та забезпечення певного рівня конкурентних переваг.

При управлінні конкурентоспроможністю практично не можливо одночасно охоплювати всі аспекти, а слід зосередитися на окремих з них, що визначені сутністю діяльності об'єкта, що вивчається. Якщо мова іде, наприклад, про комерційні банки, то враховують, що одна з їх перших функцій - накопичення та мобілізація тимчасово вільних коштів й перетворення їх на капітал, а основною метою є максимізація прибутку. Саме завдяки банкам гроші концентруються й стають капіталом [4]. Банки надають клієнтам повний спектр фінансових послуг (кредитування, прийом вкладів, клірингове обслуговування, купівлю-продаж, зберігання цінних паперів та іноземної валюти та інше), але посилення конкуренції спонукає їх до розширення асортименту послуг і навіть до пошуку нових сфер діяльності.

В умовах негативного впливу російської агресії (збитковості або неможливості продовження діяльності фірм внаслідок відсутності безпеки в значній частині країни і т.д.) зростають ризики для банків, спостерігається

низький рівень капіталізації банківських установ, збільшуються обсяги резервів під можливі збитки від неякісних активних операцій і т.д. Тому актуалізується питання пошуку ефективної методики оцінки конкурентоспроможності банківських установ. Причиною відсутності єдиної методики такої оцінки є велика кількість різних і унікальних банківських продуктів та послуг. Можливі методи оцінки банківських установ в основному запозичені з інших галузей економіки. Для аналізу позиції банку на ринку, окремих аспектів його діяльності та визначення майбутнього вектору розвитку доцільно використовувати матричні методи: матриці БКГ, McKinsey та інші, SWOT-, SPACE-, STEP-аналіз і т.д. Для комплексної оцінки (що на думку дослідників є найбільш доцільним) використовують методи: таксономічний, відстаней, бенчмаркінгу, Радару конкурентоспроможності і т.д. Обираючи методи оцінювання, слід звертати увагу на мету аналізу, кількість доступних даних та за який період здійснюється аналіз. З такої точки зору практичний інтерес викликає саме таксономічний аналіз, який має багато схожостей з методом відстаней.

Ці методи полягають у ранжуванні багатовимірних об'єктів на основі розрахунку «відстані» значень певних аналізованих показників до еталонних (базових) їх значень. Еталон характеризує точку з найкращими (оптимальними) значеннями, кожного з досліджуваних критеріїв. В обох методах простежується однотипна побудова матриці спостережень та необхідність стандартизації вихідних значень, а також розгляд ознак «стимуляторів» та «дестимуляторів» (стимулятор – це ознака, підвищення рівня якої підвищує рівень конкурентоспроможності, а дестимулятор – ознака, підвищення рівня якої його знижує). Але, якщо згідно таксономічного аналізу еталонне (найкраще) значення визначають серед існуючих значень ознаки, то в методі відстаней можливо використовувати й інші значення, що визначаються банком, як оптимальні (планові, бажані, нормативні, прогнозні). Стандартизовані коефіцієнти визначають за формулою (1)

$$x_{ij} = \left(\frac{a_{ij}^{\phi}}{a_{ij}^{\max(opt)}} \right)^b \quad (1)$$

де x_{ij} - стандартизоване значення i -го показника в j -му банку,
 $a_{ij}^{\phi}, a_{ij}^{\max(opt)}$ - відповідно фактичне і максимальне (еталонне) значення i -го показника серед j -х об'єктів,
 b - показник ступеня (для показників-стимуляторів дорівнює 1, для дестимуляторів дорівнює -1)

Тут доречно зауважити, що простежити динаміку фактичних (та нормативних) значень багатьох важливих для оцінки діяльності банків показників (наприклад, регулятивний капітал Н1, норматив достатності регулятивного капіталу Н2, норматив достатності основного капіталу Н3 і т.д., показники рентабельності (власного капіталу, активів) та багато інших) досить просто у відкритому доступі на сайті НБУ [5], в першу чергу в розділі «Наглядова статистика». Це значно полегшує практичну можливість використання саме вище загаданих методів. В методі таксономії максимальна оцінка, отримана за формулою (2), визначає найвищий рейтинг (перше місце).

$$R_j = k_1 x_{1j}^2 + k_2 x_{2j}^2 + \dots + k_n x_{nj}^2 \quad (2)$$

де k_i - вагові коефіцієнти

За методом відстаней, який бажано зорієнтувати саме на порівняння з еталоном – нормативним значенням, найкращим банком буде той, у якого виявиться мінімальне значення рейтингової оцінки (див. формулу 3), тобто який виявиться найближчим до еталону

$$R_j = \sqrt{(1 - x_{1j})^2 + (1 - x_{2j})^2 + \dots + (1 - x_{nj})^2} \quad (3)$$

Висновки. Методики оцінки конкурентоспроможності банків можуть бути запозичені з інших галузей економіки. Серед різноманітних груп методів інтерес являють матричні методи (щодо аналізу окремих аспектів діяльності), графічні та комплексні. Найбільш доцільними та узагальнюючими серед них вважаються комплексні, прикладом яких є таксономічний аналіз та метод відстаней. Актуальність використання останніх пов'язана з практичною доступністю бази вихідних даних для оцінки за відкритими джерелами НБУ.

Список літератури:

1. Porter M. E. Competitive Advantage of Nations. New York: Free Press, 1990. 426 р.
2. Ярошенко С.П. Принципи конкурентоздатності сфери матеріального виробництва. *Регіональні перспективи*. 1998. № 1(2). С. 37-39.
3. Основи аграрного підприємництва: наукове видання / П. Т. Саблук та ін. ; за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. 582 с.
4. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: в 2 т. Киев: Эльга, Ника-Центр, 2013. Т.1. 590 с.
5. Офіційний сайт «Національний банк України. Статистика». URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/>

Гриліцька А.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки, управління та адміністрування,
Карпенко О.О., здобувачка вищої освіти ОС Бакалавр;
Черкаський державний бізнес-коледж

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ПОРІВНЯННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Анотація. Питання бухгалтерського та податкового обліку основних засобів мають важливе значення для підприємств та організацій. Основні засоби є значущим активом, і правильний їх облік дозволяє забезпечити як фінансову стабільність підприємства, так і налаштувати правильний обсяг податкових зобов'язань. Досліджується економічний зміст основних засобів, класифікація і особливості в порівнянні податкового з бухгалтерським обліком. За

Соколова М.Р., Салькова І.Ю. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА РИНОК ПОСЛУГ	466
Хайдарова Т.М., Сабірова І.М., Калініна І.І. ЦИФРОВА МАРКЕТИНГОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА СПОЖИВАЧА В НЕБЕЗПЕЧНИХ УМОВАХ.....	468
Дзюбенко Ю.О., Хороших В.В. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СФЕРІ МАРКЕТИНГУ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	471
Юрін М. ВПЛИВ МАРКЕТИНГОВИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ	473
Чернишов О.Ю. УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМ ПЕРЕХОДОМ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ	476
Пасічний І.В., Чернишов О.Ю. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ (ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ).....	480
Павловська Ю.В., Чернишов О.Ю. УПРАВЛІННЯ ТРАНСФЕРОМ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН БІЗНЕС-СТРУКТУР В ГЛОБАЛЬНОМУ ЦИФРОВОМУ ВИМІРІ.....	483
Митрощенко В.С., Чернишов О.Ю. СТРАТЕГІЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ЯК ІННОВАЦІЙНА БІЗНЕС-МОДЕЛЬ ДЛЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	486

СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСИ, ОБЛІК, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Косова Т.Д., Курганський А.С., Куцев О.О. ПРОБЛЕМИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ КРЕДИТІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	490
Попович О.В. ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	494
Банк В.М., Кочетков В.М. ФІНАНСИ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....	496
Коваленко Ю. НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИТОРІВ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ	498
Мех Г.В. РИЗИКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КАТЕГОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	501
Владика Ю.П., Удод В.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ.....	502
Андрух А.В., Терещенко Е.Ю. ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	504
Цімошинська О.В., Скиба Г.І. ТРАНСФЕРТНІ ЦІНИ В ОПОДАТКУВАННІ КОРПОРАТИВНИМ ПОДАТКОМ.....	508
Несенюк Є.С., Радчук А.В., Романескул О.І. ПЛАТІЖНІ ПОСЛУГИ І ГРОШОВІ РОЗРАХУНКИ В УМОВАХ ХОЛДИНГІВ.....	510
Козлова В.О., Безугла А.І., Шуляк К.В. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	513
Жам О.Ю., Калюженко Д.В., Гринь Л.І. МАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ БАНКІВ І ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	517
Ярошевська О.В., Дудко Д.В., Дубчак М.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ.....	521
Тонський М.Г., Мізіна О.В. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	523
Гриліцька А.В., Карпенко О.О. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ПОРІВНЯННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ	526
Скиба Г.І., Беженар І.М. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК КЛЮЧОВА ВИМОГА СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	528
Афанас'єва І.І., Патсаєв В.О. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ АУДИТУ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВА.....	532
Шпирко О.М., Мажуга А.О. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	534
Рибак О.М., Заяць Ю.А. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	536
Владика Ю.П., Шубіна І.О. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РИЗИКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «УСГ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	538
Кондратенко М.С., Гаврилко Т.О. ФАНДРЕЙЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ РЕСУРСІВ ДО НЕКОМЕРЦІЙНОГО СЕКТОРУ	540